

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

Всеукраїнська наукова студентська конференція
«Міжнародне право в період
турбулентності міжнародних відносин»

25 жовтня 2024

м. Одеса

Друкується за наказом ректора Національного університету
«Одеська юридична академія» Олега ТОДОЩАКА
(наказ № 3178-44 від 08.10.2024 р.)

Відповідальний редактор

Аракелян Мінас Рамзесович – проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, професор кафедри міжнародного та європейського права, Заслужений юрист України.

Укладачі:

Бехруз Хашаматула Набійович – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права.

Бугаєць Альона Сергіївна – асистент кафедри міжнародного та європейського права.

Гриб Анна Миколаївна – кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Дронов Владислав Юрійович – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Форманюк Вікторія Василівна – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Слісаренко Анастасія Олександрівна – здобувачка вищої освіти 4 курсу факультету судового та міжнародного права.

Матеріали видано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники, які рекомендували матеріали до друку.

Адреса редколегії:

Національний університет «Одеська юридична академія», кафедра міжнародного та європейського права, м. Одеса, 65009, вул. Фонтанська дорога, 23. Тел. +38(048)719 8685

«Міжнародне право в період турбулентності міжнародних відносин» : студентська науково-практична конференція, 25 жовтня 2024 р., м. Одеса: збірник матеріалів конференції. Одеса. 2024. 489 с.

© НУ «Одеська юридична академія», 2024

© Кафедра міжнародного та європейського права НУ «ОЮА»

Пономарчук Вікторія Ігорівна

здобувачка 1-го курсу магістратури

центру заочного та дистанційного навчання

Національного університету «Одеська юридична академія»

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ СТАНДАРТІВ GDPR НА МІЖНАРОДНОМУ РІВНІ ТА В УКРАЇНІ

Сьогодні інформаційні технології є невід'ємною частиною нашого повсякденного життя. Динамічні глобалізаційні процеси не тільки приносять чимало переваг, але й відповідно стрімко створюють нові виклики в різних сферах, зокрема в правовому полі. У зв'язку з цим зростає потреба в розробці та впровадженні сучасних методів юридичного регулювання, особливо в питаннях кібербезпеки, інтелектуальної власності та захисту персональних даних. Беручи до уваги неосяжний обсяг інформації, яка безперервно подорожує країнами, виникає також питання стосовно захисту суб'єктів надання цих даних та їх прав.

Для того, щоб врегулювати це питання Європейським Союзом (далі – ЄС) було прийнято Загальний регламент із захисту даних № 2016/679 (General Data Protection Regulation, далі – GDPR, Регламент), який набув законної сили 25 травня 2018 року. Цей міжнародно-правовий документ визначає основні стандарти захисту персональних даних, зокрема захисту права на конфіденційність, також надає уніфіковані підходи до обробки цих даних для країн-учасниць ЄС.

GDPR є однією з ключових регуляторних ініціатив у сфері захисту даних, впливає на численні компанії та організації по всьому світу та має одну важливу особливість – форма самого акту. GDPR є регламентом – це означає, що він не потребує індивідуального впровадження в національне законодавство кожної держави. Натомість він має пряму дію, визначає єдиний обов'язок країн-учасниць Європейського Союзу дотримуватись закріплених стандартів [4, с. 18]. Для порівняння, попередній акт, правова природа якого також була покликана

регулювати сферу захисту даних, був директивою. Це була Директива 95/46/ЄС 1995 року, однак, з динамічним розвитком цифрових технологій, вона виявилася недостатньо ефективним інструментом для захисту. І насамперед це пояснювалось рекомендаційним характером норм цього документу. Держави могли вільно імплементувати такі рекомендації та підлаштовувати їх до свого законодавства, що призводило до нерівномірності дотримання правових стандартів. Окрім форми акту, Директива поступається Регламенту тим, що він значно розширює обсяг регулювання, включає детальніші та жорсткіші вимоги щодо згоди, санкцій, прав суб'єктів даних, механізмів передачі даних за межі ЄС, та надає нові права, такі як право на забуття та право на перенесення даних.

Важливою особливістю GDPR є його екстратериторіальна дія, тобто застосування регламенту до компаній, що обробляють дані резидентів ЄС, пропонують послуги чи товари в ЄС, навіть якщо ці компанії знаходяться поза межами Євросоюзу. Це означає, що міжнародні корпорації, які мають справу з даними громадян ЄС та є імпортерами цих даних, зобов'язані дотримуватись вимог GDPR та відповідати кліматичним умовам ринку, незалежно від місця реєстрації [1].

Обсяг обов'язків, які регламент покладає на компанії та організації, є досить суворим. Перед тим, як розпочати працювати з даними суб'єктів їх надання, компанія повинна чітко визначити, яку саме інформацію вони оброблятимуть, які методи обробки вони використають та де ця інформація буде оброблена. GDPR визначає, що ті дані, які оперуються імпортерами, обов'язково повинні мати виключно необхідний обсяг, мають бути відомі джерела їх походження та термін зберігання. Крім того, важливо дотримуватись організаційних аспектів – правила зберігання, структурування, поширення тощо.

Коли мова йде про стандарти захисту персональних даних, варто також згадати основні принципи Регламенту. Ці принципи також мають свою особливість – вони несуть не тільки умовно-теоретичний характер, але й прямо застосовуються регламентом на практиці:

- законність, правомірність та прозорість;

- принцип точності персональних даних;
- принципи мінімізації опрацьовуваних даних;
- принцип цільового обмеження;
- принцип обмеження зберігання;
- цілісність та конфіденційність;
- підзвітність [1].

Також GDPR накладає на міжнародні компанії обов'язки щодо призначення відповідальних осіб – спеціалістів з захисту даних (Data Protection Officers, DPO), та забезпечення відповідності правилам регламенту. Це включає впровадження політик конфіденційності, проведення оцінки впливу на захист даних (Data Protection Impact Assessment, DPIA), а також звітування перед органами контролю у випадку порушення безпеки даних.

Сьогодні кожна держава прагне імплементувати в своє законодавство норми для захисту персональних даних і Україна не є виключенням. Наша держава не є членом Європейського Союзу, проте в рамках Угоди про асоціацію між Україною та ЄС зобов'язалася гармонізувати своє законодавство у сфері захисту даних відповідно до європейських стандартів. Основним національним актом є Закон України «Про захист персональних даних» від 2010 року, однак на 2024 рік його норми здатні врегулювати не усі питання, пов'язані з захистом інформації. Законодавцем з жовтня 2022 року був розроблений проєкт нового законодавчого акту, який краще відповідатиме вимогам GDPR та створить новий дієвий механізм захисту даних.

Українські компанії, що працюють на ринках ЄС або обробляють дані резидентів ЄС, повинні дотримуватися вимог GDPR. Однак, на практиці впровадження вимог Регламенту залишається викликом через недостатню технічну базу та юридичні знання у сфері захисту даних.

Отже, GDPR першим став глобальним стандартом захисту персональних даних що значно підвищило відповідальність компаній за обробку даних і забезпечує громадянам більше безпеки та контролю над їхньою інформацією. Суворість норм Регламенту вплинули на реальне дотримання суб'єктів

міжнародного бізнесу усіх поставлених вимог, що доводить наскільки цінними є дані в умовах глобалізації. Україна також не стоїть осторонь дотримання таких вагомих міжнародних тенденцій – з огляду на міжнародну інтеграцію та співпрацю нашої країни з ЄС, очікується подальша адаптація та гармонізація національного законодавства до вимог GDPR, хоча потрібен час та значні зусилля для досягнення повної відповідності. Зокрема, необхідно вдосконалити механізми захисту прав суб'єктів даних та запровадити ефективні санкції за порушення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Загальний регламент про захист даних: Регламент Європейського Парламенту та Ради ЄС від 27.04.2016 р. № 2016/679. *Офіційний журнал Європейського Союзу*. 04.05.2016. №L119. 88 с.
2. Legal IT Group. GDPR для водолазів. Основи поведінки в океані даних: Legal IT Group. Київ. 2023. 120 с.
3. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 р. №2297-VI. *Голос України*. 16.09.2010. №172.
4. Уртаєв О. І. Імплементация правил GDPR як важливий чинник виходу українських компаній на ринок Європейського Союзу. *Гуманітарний і інноваційний ракурс професійної майстерності: пошуки молодих вчених*: зб. наук. зап. Міжнародного гуманітарного університету, м.Одеса, 15 груд 2023 р. Одеса, 2023. С. 17-20.

Ключові слова: *GDPR, захист персональних даних, захист інформації, стандарти захисту даних.*

Науковий керівник: *кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія» Дронов Владислав Юрійович.*

ПРАВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В СФЕРІ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ.....	456
Максимчук Арина Юріївна	
ВПЛИВ ЛІСАБОНСЬКОГО ДОГОВОРУ НА РЕФОРМУВАННЯ ІНСТИТУЦІЙ ЄС.....	462
Мойсеєнко Дар'я Кирилівна та Саргсян Ангеліна Арамівна	
ІНСТИТУЦІЙНА СТРУКТУРА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ЕТАПИ ТА РОЗВИТОК.....	466
Плехова Марина Віталіївна	
«БЛАКИТНА КАРТА» ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАЛУЧЕННЯ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНОЇ РОБОЧОЇ СИЛИ КРАЇНАМИ-ЧЛЕНАМИ ЄС.....	470
Пономарчук Вікторія Ігорівна	
ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ СТАНДАРТІВ GDPR НА МІЖНАРОДНОМУ РІВНІ ТА В УКРАЇНІ.....	475
Савчук Вікторія Валентинівна	
РОЛЬ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ КОМІСІЇ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ДОТРИМАННЯ КОНКУРЕНТНОГО ПРАВА.....	479
Сідельникова Єлизавета Русланівна	
ІСТОРІЯ І ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ ЄС.....	482
Сорока Тетяна Олександрівна та Суниця Яна Сергіївна	
РОЗВИТОК ТА ВАЖЛИВІСТЬ ЦИФРОВОГО РИНКУ ЄС.....	487
Степановська Марина Ігорівна	
СПІЛЬНА ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА ТА ПОЛІТИКА БЕЗПЕКИ ЄС В КОНТЕКСТІ ВИКЛИКІВ СЬОГОДЕННЯ.....	491
Суйчимезова Вікторія Олександрівна	
ШЕНГЕНСЬКА ІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ.....	495
Тітенко Руслана Русланівна	
СПІВВІДНОШЕННЯ ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА НАЦІОНАЛЬНОГО ПРАВА ДЕРЖАВ-УЧАСНИЦЬ.....	499
Череповська Ксенія Дмитрівна	
ПРИНЦИП ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА.....	502
Чудімова Анастасія Валеріївна та Радецька Мирослава Валеріївна	